

Suvestinė redakcija nuo 2005-05-08 iki 2010-10-07

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2004, Nr. [21-655](#), i. k. 104301MISAK000D1-43

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRAS

Į S A K Y M A S DĖL VALSTYBINĖS SAUGOMŲ TERITORIJŲ APSAUGOS KONTROLĖS NUOSTATŲ PATVIRTINIMO

2004 m. sausio 27 d. Nr. D1-43
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo (Žin., 1993, Nr. [63-1188](#); 2001, Nr. [108-3902](#)) 30 straipsnio 2 dalimi bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 10 d. nutarimo Nr. 503 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymą“ (Žin., 2002, Nr. [40-1484](#)) 1.4 punktu,

1. T v i r t i n u Valstybinės saugomų teritorijų apsaugos kontrolės nuostatus (pridedama).
2. P r i p a ž į s t u netekusiu galios Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2000 m. liepos 26 d. įsakymą Nr. 315 „Dėl valstybinės įstatymų bei kitų teisės aktų laikymosi priežiūros koordinavimo ir vykdymo saugomose teritorijose“.

APLINKOS MINISTRAS

ARŪNAS KUNDROTAS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos aplinkos
ministro 2004 m. sausio 27 d.
įsakymu Nr. D1-43
(Lietuvos Respublikos aplinkos
ministro 2005 m. balandžio 27 d.
įsakymo Nr. D1-222 redakcija)

VALSTYBINĖS SAUGOMŲ TERITORIJŲ APSAUGOS KONTROLĖS NUOSTATAI

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šie nuostatai reglamentuoja valstybinės saugomų teritorijų apsaugos kontrolės organizavimo ir vykdymo tvarką, valstybinių saugomų teritorijų pareigūnų uždavinius bei funkcijas.

2. Valstybinė saugomų teritorijų apsaugos kontrolė yra įgaliotų institucijų ir pareigūnų vykdoma reikalavimų, nustatytų įstatymais, kitais teisės aktais bei saugomų teritorijų planavimo dokumentų sprendiniais, laikymosi priežiūra, kurios tikslas – užtikrinti kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą, gamtos ir kultūros paveldo teritorinių kompleksų ir objektų (vertybių) apsaugą ir saugomų teritorijų lankymą bei naudojimą.

3. Valstybinė saugomų teritorijų apsaugos kontrolė atliekama visose saugomose teritorijose vadovaujantis Aplinkos apsaugos įstatymu (Žin., 1992, Nr. [5-75](#)), Saugomų teritorijų įstatymu (Žin., 1993, Nr. [63-1188](#); 2001, Nr. [108-3902](#)), Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymu (Žin., 2002, Nr. [72-3017](#)), Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymu (Žin., 1995, Nr. [3-37](#); 2004, Nr. [153-5571](#)), kitais įstatymais ir teisės aktais bei šiais nuostatais.

4. Valstybinių saugomų teritorijų pareigūnų teisės nustatytos Saugomų teritorijų įstatyme ir šiuose nuostatuose.

5. Valstybinių rezervatų, nacionalinių parkų bei biosferos rezervato valstybiniams saugomų teritorijų pareigūnams aplinkos ministro įsakymu gali būti suteikiamas aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūno statusas.

6. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai, valstybiniai miškų pareigūnai, valstybiniai žemės tarnybų pareigūnai, teritorijų planavimo ir statybos priežiūros pareigūnai bei nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių apsaugos pareigūnai saugomose teritorijose kontrolę vykdo pagal kompetenciją, apibrėžtą teisės aktuose.

7. Valstybiniai saugomų teritorijų pareigūnai kartu su Aplinkos ministerijos regionų aplinkos apsaugos departamentų, Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos bei kitų institucijų pareigūnais dalyvauja bendruose reiduose.

II. VALSTYBINĖS SAUGOMŲ TERITORIJŲ APSAUGOS KONTROLĖS TURINYS

8. Valstybiniai saugomų teritorijų pareigūnai, siekdami užtikrinti teisės aktuose, reglamentuojančiuose veiklą saugomose teritorijose, nustatytų reikalavimų laikymąsi:

8.1. organizuoja ir vykdo prevencinę veiklą;

8.2. kontroliuoja, ar fiziniai ir juridiniai asmenys nepažeidžia saugomų teritorijų apsaugos ir naudojimo režimo, nustatyto Saugomų teritorijų, Aplinkos apsaugos, Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos, Miškų (Žin., 1994, Nr. [96-1872](#); 2001, Nr. [35-1161](#)), Teritorijų planavimo (Žin., 1995, Nr. [107-2391](#); 2004, Nr. [21-617](#)), Statybos (Žin., 1996, Nr. [32-788](#); 2001, Nr. [101-3597](#)) bei kituose įstatymuose, saugomų teritorijų nuostatuose bei kituose teisės aktuose, taip pat saugomų teritorijų planavimo dokumentuose;

8.3. taiko teisės aktų pažeidėjams nustatytas teisinio poveikio priemonės – nustatyta tvarka skiria administracines nuobaudas (įstatymų nustatytais atvejais perduoda medžiagą teisėsaugos institucijoms spręsti klausimą dėl kaltų asmenų patraukimo baudžiamojon atsakomybėn), o nustatę

pažeidimus, kurie nėra jų kompetencijoje, informuoja kitus pareigūnus, vykdančius kontrolę saugomose teritorijose.

III. VALSTYBINĖS SAUGOMŲ TERITORIJŲ APSAUGOS KONTROLĖS ORGANIZAVIMAS IR VYKDYMAS

9. Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos ar Kultūros ministerijos Saugomų teritorijų ir paveldo apsaugos skyrius užtikrina, kad valstybinė saugomų teritorijų apsaugos kontrolė funkcionuotų kaip sudėtinė aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės dalis, o saugomų teritorijų direktorių valstybiniai saugomų teritorijų pareigūnai atliktų valstybinės saugomų teritorijų kontrolės funkcijas.

10. Valstybiniai saugomų teritorijų pareigūnai valstybiniuose rezervatuose, valstybiniuose parkuose, biosferos rezervatuose bei jų buferinės apsaugos zonose, kitose direktijoms priskirtose saugomose teritorijose kontroliuoja, ar fiziniai ir juridiniai asmenys:

- 10.1. laikosi nustatyto saugomų teritorijų režimo;
- 10.2. laikosi nustatyto gamtos ir kultūros paveldo objektų, įskaitant gamtos ir kultūros paminklus, režimo;
- 10.3. laikosi saugomų teritorijų lankymo ir naudojimo režimų;
- 10.4. negadina, nenaikina ar savavališkai neperkelia saugomų teritorijų riboženklų, rekreacinių įrenginių;
- 10.5. laikosi vandens telkinių apsaugos zonų ar pakrančių juostų režimo;
- 10.6. laikosi nustatytos mažųjų laivų naudojimo vidaus vandenyse tvarkos;
- 10.7. teisėtai vykdo statybas, laikosi patvirtintos projektinės dokumentacijos sprendinių;
- 10.8. laikosi teritorijų planavimo dokumentų sprendinių;
- 10.9. laikosi specialiųjų žemės, miško, vandens telkinių, nekilnojamųjų kultūros vertybių naudojimo sąlygų;
- 10.10. teisėtai, pagal nustatytą naudojimo paskirtį naudoja žemės sklypus;
- 10.11. vykdo privalomas priemones dirvožemiui apsaugoti;
- 10.12. laikosi nustatytos uogavimo, grybavimo tvarkos;
- 10.13. savavališkai nerenka į Lietuvos Respublikos raudonąją knygą įrašytų rūšių augalų ir grybų;
- 10.14. nenaikina ar nežaloja skruzdėlynų;
- 10.15. nenaikina ar nežaloja miško želdinių ir jaunuolynų;
- 10.16. nenaikina ar nežaloja miško paklotės;
- 10.17. savavališkai neatidenginėja ir nejudina archeologinių sluoksnių;
- 10.18. laikosi kitų teisės aktų, reglamentuojančių veiklą saugomose teritorijose, reikalavimų.

IV. VALSTYBINĖS SAUGOMŲ TERITORIJŲ APSAUGOS KONTROLĖS PROCESAS

11. Valstybiniai saugomų teritorijų pareigūnai turi teisę tikrinti fizinių ir juridinių asmenų veiklą, kai šie:

- 11.1. vykdo veiklą, turinčią ar galinčią turėti neigiamą poveikį gamtiniam ar kultūriniam kraštovaizdžiui ir (ar) biologinei įvairovei, gamtos ir kultūros paveldo objektams (vertybėms);
- 11.2. yra gamtos išteklių naudotojai;
- 11.3. yra savininkai, valdytojai ar naudotojai pastatų, statinių, įrengimų, turinčių ar galinčių turėti neigiamą poveikį aplinkai;
- 11.4. esant pagrįstam įtarimui, rengiasi daryti, daro ar padarė teisės aktų pažeidimus saugomų teritorijų srityje.

12. Tikrindami fizinio asmens veiklą, valstybiniai saugomų teritorijų pareigūnai privalo:

- 12.1. prisistatyti asmeniui, kurio veikla tikrinama, pateikti savo galias patvirtinantį dokumentą ir nurodyti patikrinimo priežastį;

12.2. asmens, kurio veikla tikrinama, prašymu pateikti papildomą informaciją, tiesiogiai susijusią su patikrinimu;

12.3. nustatę pažeidimą, trumpai nurodyti pažeidėjui pažeidimo esmę, pareigą nutraukti pažeidimą;

12.4. nustatyta tvarka surašyti protokolą, aktą ar kitą dokumentą, fiksuojantį pažeidimą ar patį patikrinimo faktą, bei pateikti asmeniui, kurio veikla tikrinama, su juo susipažinti ir jį pasirašyti;

12.5. asmens, kurio veikla tikrinama, prašymu išklaudyti ir, jei reikia, užrašyti jo skundus, pareiškimus arba, jei jie pateikiami raštu, juos priimti ir perduoti savo tiesioginiam vadovui.

13. Tikrindami juridinių asmenų veiklą, valstybiniai saugomų teritorijų pareigūnai privalo:

13.1. prisistatyti juridinio asmens savininkui, vadovui ar jų įgaliotam atstovui (toliau – Juridinio asmens atstovas) ir pateikti galias patvirtinantį dokumentą, paaiškinti patikrinimo tikslą;

13.2. paaiškinti Juridinio asmens atstovui jo teisę dalyvauti patikrinime, pateikti su patikrinimu susijusius prašymus ir pasiūlymus;

13.3. nustatę pažeidimą, kuriuo yra kaltinamas juridinis asmuo, nurodyti Juridinio asmens atstovui pažeidimo esmę ir pareigą nutraukti pažeidimą;

13.4. atlikęs patikrinimą, surašyti patikrinimo aktą. Jis surašomas dviem egzemplioriais. Patikrinimo akte turi būti nurodomas patikrinimą atlikusio valstybinio saugomų teritorijų pareigūno vardas, pavardė, pareigos, direkcijos buveinė, patikrinimo data, patikrinimo priežastys, patikrinimo metu nustatyti pažeidimai. Patikrinimo aktą pasirašo patikrinimą atlikęs pareigūnas bei Juridinio asmens atstovas. Patikrinimą atlikęs valstybinės saugomų teritorijų pareigūnas vieną patikrinimo akto egzempliorių perduoda Juridinio asmens atstovui, kitą ne vėliau kaip per 3 darbo dienas užregistruoja patikrinimų žurnale. Tokiais atvejais, kai Juridinio asmens atstovas patikrinime nedalyvauja dėl to, kad negalima jo rasti arba vengia dalyvauti patikrinime, turi dalyvauti liudytojas ir apie tai įrašoma patikrinimo akte. Patikrinimo aktas paštu išsiunčiamas juridiniam asmeniui arba pasirašytinai perduodamas jo atstovui;

13.5. tikrinamo juridinio asmens atstovo prašymus, skundus valstybinis saugomų teritorijų pareigūnas privalo įrašyti patikrinimo akte ir pateikti savo tiesioginiam vadovui.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

14. Valstybiniai saugomų teritorijų pareigūnai, nesiimantys veiksmų, užtikrinančių įstatymų ir kitų teisės aktų laikymąsi saugomose teritorijose, ar viršijantys įgaliojimus, gali būti traukiami atsakomybėn įstatymų nustatyta tvarka.

15. Fizinį ir juridinių asmenų teisės ir pareigos:

15.1. fiziniai ir juridiniai asmenys įstatymų nustatyta tvarka turi teisę apskusti valstybinių saugomų teritorijų pareigūnų veiksmus (neveikimą);

15.2. fiziniai ir juridiniai asmenys privalo sudaryti sąlygas valstybinių saugomų teritorijų pareigūnams jų funkcijoms vykdyti ir paklusti jų teisėtiems reikalavimams.

Priedo pakeitimai:

Nr. [D1-222](#), 2005-04-27, Žin., 2005, Nr. 58-2028 (2005-05-07), i. k. 105301MISAK00D1-222

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-222](#), 2005-04-27, Žin., 2005, Nr. 58-2028 (2005-05-07), i. k. 105301MISAK00D1-222

Dėl aplinkos ministro 2004 m. sausio 27 d. įsakymo Nr. D1-43 "Dėl Valstybinės saugomų teritorijų apsaugos kontrolės nuostatų patvirtinimo" pakeitimo